

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ερ. Φ.: 46

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Email : atneke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: Βουλευτή κ. Νικόλαο Παπαδόπουλο

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 1173/14.11.2025 Ερώτηση με θέμα:
«Ενέργειες επιστροφής των κλεμμένων από τους ναζί αρχαιολογικών θησαυρών».

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 1173/14.11.2025 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Νικόλαου Παπαδόπουλου, και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Το ελληνικό δημόσιο, ήδη από τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια, επιδίωξε να καταγράψει τα κινητά μνημεία, τα οποία είχαν κλαπεί και παρανόμως εξαχθεί από την ελληνική επικράτεια κατά την χρονική περίοδο 1941 – 1945. Η πιο συστηματική προσπάθεια έγινε μετά την λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, η οποία οδήγησε, το 1946, στην έκδοση με τίτλο «Ζημίες των Αρχαιοτήτων από τον Πόλεμο και τα Στρατεύματα της Κατοχής», η οποία, όπως αναφέρεται στο προλογικό σημείωμα, δεν είναι ολοκληρωμένη.

Σύμφωνα με την αρμόδια Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών, το έργο της καταγραφής των κλαπείσων αρχαιοτήτων την περίοδο της Κατοχής είναι ιδιαιτέρως δύσκολο, δεδομένης της ελλιπούς καταγραφής ή/και φωτογραφικής τεκμηρίωσης των κινητών μνημείων που κλάπηκαν από μουσεία, αποθηκευτικούς χώρους ή ιδιωτικές συλλογές, της εσκεμμένης καταστροφής των ευρετηρίων των μουσείων στα οποία αυτά ήταν καταχωρημένα, και του γεγονότος ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των παρανόμως διακινηθέντων κινητών μνημείων την περίοδο αυτή, προήλθε από παράνομες ανασκαφές. Επιπροσθέτως, οι συχνά γενικές αναφορές και περιγραφές των κλαπέντων αντικειμένων στους καταλόγους που περιλαμβάνονται στην ανωτέρω έκδοση, δεν ευνοούν την εμπεριστατωμένη τεκμηρίωση των αναζητούμενων μνημείων.

Ο επαναπατρισμός των παρανόμως εξαχθέντων από τη χώρα μας πολιτιστικών αγαθών αποτελεί πολιτική προτεραιότητα και σταθερή επιδίωξη του Υπουργείου Πολιτισμού, το οποίο εργάζεται μεθοδικά και συστηματικά προς αυτή την κατεύθυνση.

Συγκεκριμένα, η αρμόδια Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών, προκειμένου να καταρτίσει έναν κατά το δυνατόν πλήρη κατάλογο των αφαιρεθέντων μνημείων από τις δυνάμεις κατοχής, ερευνά, συσχετίζει και τεκμηριώνει όποια στοιχεία καθίστανται διαθέσιμα, στα αρχεία της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και άλλων φορέων, όπως το Υπουργείο Εξωτερικών και τα Γενικά Αρχεία του Κράτους. Οι αρχαιότητες που επιβεβαιωμένα έχουν κλαπεί, ήτοι υπάρχει παλαιά καταγραφή και ευκρινής φωτογραφία τους, αναρτώνται στη διαδικτυακή βάση κλαπέντων έργων τέχνης PSYCHE της Interpol, με σκοπό την αναζήτησή τους, και στην περίπτωση εντοπισμού τους, η ανωτέρω Διεύθυνση προχωρά σε ενέργειες για την διεκδίκηση και τον επαναπατρισμό τους. Παράλληλα, το Υπουργείο Πολιτισμού, προχωρά στην υλοποίηση δράσεων ευαισθητοποίησης του κοινού γύρω από το θέμα της παράνομης διακίνησης πολιτιστικών αγαθών με ιδιαίτερες αναφορές στις αρχαιότητες που κλάπηκαν κατά την περίοδο της

Κατοχής και συνεργάζεται με Ιδρύματα και φορείς της Ελλάδας και της αλλοδαπής στην έρευνα προέλευσης των αντικειμένων που έχουν στις συλλογές τους και την πιθανή διασύνδεσή τους με την δράση των Ναζί.

Οι συντονισμένες ενέργειες των υπηρεσιών και της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού, ειδικά από το 2019 και εξής, έχουν πετύχει, αξιοποιώντας κάθε πρόσφορο μέσο, εξαιρετικά αποτελέσματα ως προς τις διεκδικήσεις πολιτιστικών αγαθών και τον επαναπατρισμό δεκάδων παρανόμως διακινήθεντων μνημείων.

Ενδεικτικά αναφέρεται, ότι, από το 2019 μέχρι σήμερα, έχουν εντοπιστεί και ανακτηθεί σημαντικές αρχαιότητες που διακινήθηκαν παράνομα κατά την διάρκεια της Κατοχής, όπως ένας μελανόμορφος σκύφος του 6ου αιώνα π.Χ., ο επανομαζόμενος Σκύφος του Λούη, από το Πανεπιστήμιο του Μύνστερ, ένα χρυσό σφραγιστικό δακτυλίδι μυκηναϊκών χρόνων που είχε κλαπεί από την Ρόδο και εντοπίστηκε στο Μουσείο Μεσογειακών και Ανατολικών Αρχαιοτήτων της Στοκχόλμης, μία πήλινη γεωμετρική οινόχρη με πώμα, προϊόν παράνομης ανασκαφής στην περιοχή του Ισθμού, από το Μουσείο August Kestner στο Αννόβερο και ένα πήλινο κύπελο πρωτογεωμετρικής περιόδου που επέστρεψε πολίτης από το Αμβούργο.

Η Υπουργός Πολιτισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού
2. ΓΔΑΠΚ
3. ΔΤΠΠΑ
4. ΕΦΑ Περιφέρειας Θεσσαλονίκης